

สันนิบาตอาหรับ

(League of Arab States-LAS)

เว็บไซต์ www.lasportal.org

ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ กรุงไคโร อียิปต์

เลขาธิการ นายอะห์มัด อบูลเหมต (ชาวอียิปต์)

ประวัติการก่อตั้ง LAS หรือเป็นที่รู้จักในชื่อ Arab League (AL) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคที่เกิดจากการรวมตัวของประเทศที่มีชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรมอาหรับ ภายใต้แนวคิดอาหรับชาตินิยม (Arab Nationalism) และการรวมตัวของประชาชาติอาหรับ (Pan-Arabism) โดยเป็นไปตามข้อเสนอของสหราชอาณาจักรเมื่อปี 2485 ที่ต้องการให้เกิดการรวมกลุ่มของชาติอาหรับเพื่อสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตรต่อสู้กับฝ่ายอักษะในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไรก็ตาม LAS ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีการลงนามกฎบัตรเพื่อสถาปนา LAS ขึ้นที่ไคโร อียิปต์ เมื่อ 22 มี.ค.2488 ระหว่างสมาชิกก่อตั้ง 7 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรอียิปต์ (ชื่อในขณะนั้น) ราชอาณาจักรอิรัก (ชื่อในขณะนั้น) ทรานส์จอร์แดน (ปัจจุบันคือ จอร์แดน) เลบานอน ซีเรีย ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน ก่อนจะมีชาติอาหรับอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 22 ประเทศ ครอบคลุมประเทศในตะวันออกกลาง แอฟริกาเหนือ และจะงอยแอฟริกา

การรวมตัวของสมาชิก LAS ในช่วงแรกก่อตั้งเป็นไปอย่างหลวม ๆ เพื่อให้เป็นเวทีแสดงออกถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (solidarity) และเป็นสัญลักษณ์ของประชาคมอาหรับ แต่ไม่ได้ต้องการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแบบบูรณาการ (integration หรือ unification) ในลักษณะเดียวกับสหภาพยุโรป (EU) แม้ต้องการให้มีกลไกคล้าย EU เช่น รัฐสภาอาหรับ (Arab Parliament) ศาลยุติธรรมอาหรับ (Arab Court) คณะมนตรีความมั่นคงอาหรับ (Arab Security Council) และสหภาพศุลกากรอาหรับ (Arab Customs Union)

สมาชิก 22 ประเทศ ได้แก่ แอลจีเรีย บาห์เรน คอโมโรส จิบูตี อียิปต์ อิรัก จอร์แดน คูเวต เลบานอน ลิเบีย มอริเตเนีย โมร็อกโก โอมาน ปาเลสไตน์ กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย โชมเลีย ซูดาน ซีเรีย ตูนิเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน โดยทุกประเทศเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) นอกจากนี้ ยังมีประเทศผู้สังเกตการณ์ 7 ประเทศ ได้แก่ บราซิล เจริเทรีย อาร์เมเนีย ซาด เวเนซุเอลา อินเดีย และกรีซ

วัตถุประสงค์/ภารกิจ

มาตรา 2 ของกฎบัตร LAS ปี 2488 ระบุวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง LAS ไว้ว่า เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมาชิกให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และประสานนโยบายของรัฐสมาชิกเพื่อให้บรรลุความร่วมมือระหว่างกัน ตลอดจนพิทักษ์เอกราชและอธิปไตย รวมทั้งพิจารณาประเด็นปัญหาที่เป็นข้อห่วงกังวลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์รัฐสมาชิก โดยครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจและการคลัง ซึ่งครอบคลุมด้านการค้า ศุลกากร การแลกเปลี่ยนเงินตรา การเกษตร และอุตสาหกรรม 2) ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ซึ่งครอบคลุมถึงการรถไฟ ถนน การบิน การเดินเรือ การไปรษณีย์และโทรเลข 3) ด้านวัฒนธรรม 4) ด้านการให้สัญชาติ การออกหนังสือเดินทางและการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง การบังคับคดี และการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน 5) ด้านสังคม และ 6) ด้านสาธารณสุข

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติพบว่า การรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ทางการเมืองของโลกอาหรับกลายเป็นเป้าหมายหลักในช่วงหลังการก่อตั้งระยะแรก ซึ่งเป็นช่วงหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเน้นไปที่การเรียกร้องเอกราชของชาติอาหรับที่ยังไม่ได้รับเอกราชจากเจ้าอาณานิคม การขัดขวางมิให้ขบวนการไซออนิสต์สถาปนารัฐของชาวยิว (อิสราเอล) ขึ้นบนดินแดนปาเลสไตน์ และการเพิ่มอำนาจต่อรองทางการเมืองของชาติอาหรับและป้องปรามการรุกรานจากภายนอก ปัจจุบันยังคงให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการสถาปนารัฐปาเลสไตน์ขึ้นบนดินแดนในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา (ปัจจุบันตกอยู่ภายใต้การยึดครองและการปิดล้อมของอิสราเอล) โดยมีเยรูซาเล็มตะวันออกเป็นเมืองหลวง นอกจากนี้ สันนิบาตอาหรับยังพยายามผลักดันบทบาทในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างโลกอาหรับกับประเทศอื่น ๆ รวมถึงบทบาทในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างชาติสมาชิกด้วยกันเอง

การจัดองค์กร องค์กรตามทีระบุไว้ในกฎบัตร LAS ประกอบด้วย 3 สถาบันหลัก ได้แก่ คณะมนตรีสันนิบาต คณะกรรมการถาวร และสำนักงานเลขาธิการ ขณะเดียวกันก็มีกรอบการประชุมและทบวงชำนาญพิเศษอื่น ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1) คณะมนตรีสันนิบาต (Arab League Council/Council of Arab League) เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในสันนิบาตอาหรับ ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกทั้งหมด (ส่วนใหญ่เป็นผู้แทนระดับรวม.กระทรวงการต่างประเทศ) ปกติจะประชุมปีละ 2 ครั้ง ใน มี.ค. และ ก.ย.ของทุกปี ที่สำนักเลขาธิการฯ ในไคโร อียิปต์ โดยเลขาธิการฯ เป็นผู้เรียกประชุม และประธานการประชุมจะผลัดเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิก อย่างไรก็ตาม อาจจัดการประชุมวาระพิเศษนอกเหนือจากที่กำหนด หากมีการร้องขอจากรัฐสมาชิกจำนวน 2 ใน 3 ของรัฐสมาชิกทั้งหมด ส่วนการลงมติในที่ประชุม กรณีที่มีมติเป็นเอกฉันท์ มตินั้นจะมีผล

ผูกพันกับรัฐสมาชิกทั้งหมด แต่หากไม่สามารถมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ใช้การตัดสินด้วยการลงคะแนนเสียงข้างมาก แต่มติที่ออกมาจะมีผลผูกพันเฉพาะประเทศที่ออกเสียงสนับสนุนมตินั้นเท่านั้น สำหรับอำนาจหน้าที่ของ คณะมนตรีสันนิบาต ได้แก่ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกลงนาม แสวงหา มาตรการในการป้องกันภัยคุกคามที่มีต่อเสถียรภาพของประเทศสมาชิก แก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างประเทศ สมาชิกโดยสันติวิธี กำหนดแนวทางร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ แต่งตั้งเลขาธิการฯ รับรองงบประมาณ ขององค์กร และแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะด้าน

2) คณะกรรมการถาวร (Permanent Committee) ประกอบด้วยคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก โดยคณะมนตรีสันนิบาต เป็นผู้คัดเลือกประธานคณะกรรมการ ของแต่ละด้าน มีวาระ 2 ปี

3) สำนักเลขาธิการ (General Secretariat) ตั้งอยู่ที่ไคโร อียิปต์ แต่ในห้วงปี 2522-2532 ได้ ย้ายสำนักเลขาธิการไปยังกรุงตูนิส ตูนิเซีย ในช่วงที่อียิปต์ถูกระงับสมาชิกภาพ จากกรณีที่ชาติสมาชิกไม่พอใจ ที่อียิปต์ลงนามสนธิสัญญาสันติภาพกับอิสราเอล จนกระทั่งผู้นำชาติอาหรับตัดสินใจยอมรื้อฟื้นความสัมพันธ์ กับอียิปต์อีกครั้งเมื่อปี 2530 จึงได้มีการคืนสมาชิกภาพ พร้อมกับย้ายที่ทำการสำนักเลขาธิการกลับไปยังอียิปต์ ตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ LAS มาจากการแต่งตั้งโดยคณะมนตรีสันนิบาต มี วาระ 5 ปี หน้าที่หลักของเลขาธิการฯ คือ ปฏิบัติงานด้านบริหารองค์กร และงานด้านการเมือง ตั้งแต่ก่อตั้ง LAS เลขาธิการฯ เป็นชาวอียิปต์มาโดยตลอด โดยคณะมนตรีสันนิบาตจะแต่งตั้งเลขาธิการฯ ตามที่รัฐบาล อียิปต์เสนอชื่อเข้าสู่การพิจารณา

4) การประชุมสุดยอด (Arab Summit) ในช่วงแรกมีกำหนดการประชุมไม่แน่นอน เนื่องจาก ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบันมีการจัดการ ประชุมอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี ยกเว้นเมื่อปี 2554 ที่ไม่สามารถจัดการประชุมได้ เนื่องจากเกิดกระแส การลุกฮือของมวลชนในโลกอาหรับ (Arab Spring) ที่ส่งผลกระทบต่อรัฐสมาชิกหลายประเทศ

5) คณะมนตรีรัฐมนตรีชำนาญพิเศษ (Specialized Ministerial Councils) เป็นหน่วยงานที่ ตั้งขึ้นตามสนธิสัญญาการป้องกันร่วมและความร่วมมือทางเศรษฐกิจของสันนิบาตอาหรับ (Treaty of Joint Arab Defence and Economic Cooperation) ปี 2493 ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือที่มีผู้แทนระดับรัฐมนตรี กระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยจัดประชุมปีละ 2 ครั้ง เช่น คณะมนตรีการป้องกันร่วม (Joint Defence Council) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council)

6) ทบวงชำนาญพิเศษอื่น ๆ (Specialized Agencies) เป็นกลไกที่ตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมความ ร่วมมือด้านต่าง ๆ ของรัฐสมาชิก เช่น คณะมนตรีเอกภาพทางเศรษฐกิจ (Council of Arab Economic Unity-CAEU) ของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมของสันนิบาตอาหรับ องค์กรเพื่อการศึกษา วัฒนธรรม และ วิทยาศาสตร์แห่งสันนิบาตอาหรับ (Arab League Educational, Cultural and Scientific Organization- ALECSO) สำนักพิเศษเพื่อการคว่ำบาตรอิสราเอล (Special Bureau for Boycotting Israel) องค์กรเพื่อการพัฒนาการบริหารของสันนิบาตอาหรับ (Arab Administrative Development Organization-ARADO) และ

กองทุนอาหรับเพื่อการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ประเทศในแอฟริกาและประเทศอาหรับ (Arab Fund for Technical Assistance to African and Arab Countries)

ที่ผ่านมาได้มีการประชุมสุดยอด LAS มาแล้ว 33 ครั้ง โดยการประชุมสุดยอด LAS ครั้งที่ 33 ที่กรุงมานามา บาร์เรน เมื่อ 16 พ.ค.2567 เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสงครามในฉนวนกาซา โดยที่ประชุมออกปฏิญญาบาร์เรน (Bahrain Declaration) เรียกร้องให้มีการหยุดยิงทันที ยกเลิกการปิดล้อมฉนวนกาซา ถอนกำลังทหารอิสราเอลออกจากฉนวนกาซา สนับสนุนให้ส่งเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพของสหประชาชาติไปยังปาเลสไตน์ และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์อย่างยั่งยืนตามแนวทางการสถาปนารัฐอิสราเอลเคียงข้างรัฐปาเลสไตน์ (Two-State Solution) ขณะเดียวกัน ที่ประชุมประณามอิสราเอลที่ขัดขวางความพยายามในการเจรจาหยุดยิงและการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมไปยังฉนวนกาซา นอกจากนี้ หากรู้เกี่ยวกับพัฒนาการความขัดแย้งในลิเบีย ซูดาน ซีเรีย และเยเมน

สำหรับการประชุมสุดยอด LAS ครั้งที่ 34 จะจัดขึ้นที่แบกแดด อิรัก ในห้วง พ.ค.2568 โดยเป้าหมายหนึ่งของการประชุมคือ มุ่งผลักดันความร่วมมือและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างเสถียรภาพที่รับประกันอนาคต คาดว่าประเด็นสถานการณ์ในตะวันออกกลาง (อิสราเอล-ปาเลสไตน์-เลบานอน) จะยังเป็นหัวข้อหลักที่ประเทศกลุ่มอาหรับให้ความสนใจ นอกเหนือจากพัฒนาการความขัดแย้งในประเทศสมาชิก

ความสัมพันธ์ไทย-สันนิบาตอาหรับ

ไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตในลักษณะทวิภาคีกับสมาชิก LAS เป็นรายประเทศครบทั้ง 22 ประเทศ

นายอะห์มัด อบูลເເທด
(Ahmed Aboul Gheit)

ตำแหน่ง	เลขาธิการสันนิบาตอาหรับ (LAS)
เกิด	12 มิ.ย.2485 (อายุ 83 ปี/ปี 2568) ที่กรุงไคโร อียิปต์
ศาสนา	อิสลาม (ซุนนี)
ภาษา	อาหรับ อังกฤษ
การศึกษา	จบปริญญาโทศึกษาศาสตร์จาก Ainshams University ในกรุงไคโร อียิปต์ เมื่อปี 2507
สถานภาพ	สมรสกับนาง Laila Kamal Salah มีบุตร 2 คน
ประวัติการทำงาน	
ก่อนปี 2547	รับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ และก้าวหน้าในราชการโดยลำดับ เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น เอกอัครราชทูตอียิปต์ประจำอิตาลี มาซิโดเนีย ซานมาริโน หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีของนายอัมร์ มุซา รมว.กระทรวงการต่างประเทศอียิปต์ ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ก่อนจะดำรงตำแหน่งสุดท้ายเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนถาวรอียิปต์ประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐฯ ระหว่างปี 2542-2547
ปี 2547-2554	รมว.กระทรวงการต่างประเทศ ในรัฐบาลประธานาธิบดีฮุสเซน มุบาร็อก
ปี 2559-ปัจจุบัน	ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ LAS คนที่ 8 เมื่อ มี.ค.2559 และเข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 3 ก.ค. 2559

ข้อมูลอื่นๆ ที่น่าสนใจ

- ได้รับความไว้วางใจจากอดีตประธานาธิบดีฮุสเนอ มุบาร็อก และใกล้ชิดกับนายอุมร์ สุลัยมาน อดีตหัวหน้าหน่วยข่าวกรองและรองประธานาธิบดีอียิปต์
- หลังจากรัฐบาลอดีตประธานาธิบดีฮุสเนอ มุบาร็อก ถูกโค่นล้ม เมื่อปี 2554 นายอะห์มัด อบูลเหมต ถูกกดดันให้ยุติบทบาททางการเมือง เฉพาะอย่างยิ่งในห้วงที่ประธานาธิบดี มุฮัมมัด มุรซี ที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม Muslim Brotherhood เข้าบริหาร ประเทศ ระหว่างปี 2555-2556
- ห้วงที่ยุติบทบาททางการเมือง ได้เขียนหนังสือชื่อ “My Testimony-Egyptian Foreign Policy: 2004-2011” ซึ่งเป็นบันทึกความทรงจำช่วงดำรงตำแหน่ง รมว. กระทรวงการต่างประเทศอียิปต์ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Dar Nahdat Misr เมื่อปี 2556
- มีบุคลิกยิ้มแย้ม เกรงครีดยิ่งในรายงาน และได้รับการยอมรับว่ามีทักษะการบริหาร และการทูตที่ยอดเยี่ยม
- ต่อต้านกลุ่มติดอาวุธอย่างแข็งขัน เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มฮะมาสในฉนวนกาซาของ ปาเลสไตน์และกลุ่มอิซบูลลอฮ์ในเลบานอน
- ถูกคัดค้านจากกาตาร์ แอลจีเรีย และซูดาน หลังจากรับการเสนอชื่อให้ดำรง ตำแหน่งเลขาธิการ LAS ต่อจากนายนะบิล อัลอะรอบี โดยอ้างว่านายอบูลเหมต มีอายุมากแล้ว แต่เนื่องจากซาอุดีอาระเบียและอียิปต์สนับสนุนอย่างแข็งขัน และเข้ามาใกล้ชิด โดยเสนอผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกับประเทศทั้งสาม ทำให้ นายอบูลเหมตได้ดำรงตำแหน่งในที่สุด